

Молодий Вчений

ОДЕСЬКА

100
років

КІНОСТУДІЯ

9

(73)

2019

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 9 (73) вересень 2019 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – кандидат хімічних наук

Військові науки

Можаровський В.М. – доктор військових наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
GoogleScholar, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Безвесільна О.М., Петренко О.В., Ільченко М.В.**
Визначення смуги пропускання електромеханічних гіротахometrів..... 219
- Юрченко С.А., Колеснікова М.Б.**
Обґрунтування параметрів обробки курячого філе за технології Sous Vide.....227

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

- Окрушко С.Є.**
Вплив регулятора росту Марс EL на формування врожайності гібридів буряка столового..... 232

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Крайнюков О.М., Кривицька І.А., Крайнюков О.О.**
Екологічна оцінка якості атмосферного повітря (на прикладі Шевченківського району м. Харкова).....236

МЕДИЧНІ НАУКИ

- Ждан В.М., Іваницький І.В., Шилкіна А.М.**
Показники жорсткості менісків колінних суглобів за даними зсувнохвильової еластометрії в залежності від стадії первинного остеоартриту.....244
- Тимошук О.В.**
Особливості вивчення психофізіологічних функцій юнаків і дівчат сучасних закладів освіти різних типів за результатами показників критичної частоти світлових мерехтінь247

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

- Бондаренко Т.В., Міщенко А.О., Бондаренко О.Є., Новак А.О., Побережець Т.В.**
Аналіз можливостей застосування технології Р2Р-МСU в телекомунікаційних мережах спеціального призначення при реалізації багатоточечної відеоконференції.....251

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Пиж'янова Н.В., Куценко С.В., Опацький І.Ю.**
Етнографічні дослідження Уманщини Петром Курінним.....257
- Скрипниченко Ю.Ф.**
Чоловіки-остарбайтери з Харківщини в роки Другої світової війни..... 261

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Дротенко В.І.**
Методологія стилістики художніх форм культури 265
- Коваль М.О.**
Вибір як філософська проблема..... 269

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Ічанська О.М., Закревська А.І.**
Емоційний інтелект та емпатія як ресурси професійної підготовки студентів-психологів.....272
- Свинаренко Ю.В.**
Стратегії психотерапевтичної роботи з шизоїдною проблематикою..... 277
- Свинаренко Ю.В.**
Особливості психологічного захисту жінок з різними типами прихильності..... 281

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Бородіна Г.Г., Прус А.М.**
Роль та значення Вінницької обласної бібліотеки для дітей ім. І.Я. Франка в соціокультурному просторі регіону.....285

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

- Пічугіна Ю.О.**
Теоретико-методологічні передумови дослідження мережевої творчості в контексті формування нового типу культури.....289

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Філіппова О.Н.**
Плєс в творчестві І.І. Левитана (1860-1900)..... 293
- Філіппова О.Н.**
Тема русской старины и национального наследия в творчестві К.Е. Маковского (1839-1915).....302
- Коваль М.О.**
Вибір крізь призму національного танцювального мистецтва.....312
- Муляр Н.М.**
Особливості розвитку архітектури в контексті художньої культури України ХХ-ХХІ ст.....318
- Фриз П.І.**
Соціалізація молодшого школяра в процесі занять хореографією..... 322

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Білас А.А., Семенченко О.В.**
Відтворення розмовних засобів вираження повідомлення, контакту та узагальнення в українському перекладі роману А. Мартен Люган..... 326

Кисляк Г.М., Стільник В.В. Професійне навчання сільськогосподарських працівників на дистанційній основі.....464	Томчук О.Ф., Левчук М.С. Критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства.....480
Кузь В.І., Кіцен Т.О. Удосконалення обліку грошових коштів в контексті забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання.....468	Царинний Є.О., Канівець П.П. Якість продукції та методи її оцінювання.....487
Марценюк Р.А. Облік консигнаційних операцій: практичний аспект.....475	Черкас Т.С., Долженко І.І. Податкове планування як складова системи фінансового управління підприємства.....491

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті розглянуто критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Дана стаття присвячена вивченню фінансового аналізу діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності, яка існує нині на території держави. Авторами розглянуто та проаналізовано сутність, ціль, головні прийоми та методика проведення фінансового аналізу, в контексті фінансового стану та результатів діяльності підприємства, яка виступає необхідною складовою апарату управління задля підтримки фінансової незалежності підприємства в період кризи. Також розглянуто види фінансового аналізу. Наведено характеристику основних методів фінансового аналізу діяльності підприємства. Визначено переваги та недоліки окремих методів фінансового аналізу діяльності підприємств. Досліджено роль фінансового аналізу в системі антикризового управління підприємством. Наведено низку рисунків та таблиць, дослідженими авторами.

Ключові слова: оцінювання, прогнозування, фінансовий стан, діяльність підприємства, фінансовий аналіз, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість.

Tomchuk Olena, Levchuk Marina

Vinnitsia National Agrarian University

CRITERIA FOR EVALUATION AND FORECASTING OF FINANCIAL STATUS AND RESULTS OF ENTERPRISE ACTIVITY

Summary. The criteria of estimation and forecasting of financial status and results of activity of the enterprise are considered in the article. This article is devoted to the study of the financial analysis of the activity of the enterprise in the conditions of economic instability that exists today in the territory of the state. The authors examined and analyzed the nature, purpose, main techniques and methods of conducting financial analysis in the context of the financial status and performance of the enterprise, which acts as a necessary component of the management apparatus to maintain the financial independence of the enterprise in times of crisis. Financial analysis is part of an overall, complete analysis of financial business activity. Another component is production management analysis, also called "economic analysis". But it is necessary to distinguish economic analysis in a general sense (as an analysis of economics at the micro and macro levels) from economic analysis in a narrow sense (as a production management analysis only at the micro level), so the authors carried out this study in their work. Financial analysis is based on analysis and management financial resources of economic entities. In order for an enterprise to survive in the face of fierce competition and be profitable and profitable, management must have a methodology of financial analysis, have a certain information base for its conduct and the appropriate qualifications to put this methodology into practice. Financial analysis is one of the most important management functions. Types of financial analysis are also considered. The description of the main methods of financial analysis of the enterprise. The advantages and disadvantages of individual methods of financial analysis of the activity of enterprises are determined. The role of financial analysis in the system of crisis management of the enterprise is investigated. A series of figures and tables are provided by the authors and the conclusions of the study are outlined.

Keywords: valuation, forecasting, financial condition, activity of the enterprise, financial analysis, liquidity, solvency, profitability, financial stability.

Постановка проблеми. Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його грошових потоків, фінансових результатів, рентабельністю підприємства, його кредитоспроможністю. Показники, які характеризують ділову та інвестиційну привабливість залежать від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації (іміджу), ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів (капіталу) і стабільності економічного зростання. Таким чином, об'єктивна необхідність подальшого розвитку теоретичних і методико-прикладних основ і практична значущість прогнозування фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану й обумовили актуальність і доцільність вибору даної теми дослідження.

Тому необхідно мати широке поняття, значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансовий аналіз виступає досить важливим важелем кожного підприємства. Ось тому велика кількість вітчизняних та зарубіжних вчених присвячують свої роботи цій темі, серед яких доцільно виділити праці: М.О. Юнацький, І.П. Ткаченко, Ю.В. Ковтуненко, І.П. Косарева, Р.К. Шурпенкова, І.З. Адамова, Л.О. Волощук, О.І. Цмоць, О.Ф. Томчук та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нині існує велика кількість наукових праць, збірників, видань, де описано доцільність фінансового аналізу, особливо у сфері фінансового стану, рентабельності, висвітлені проблеми та їх усунення. В умовах ринкової економіки важливою вихідною основою

для прийняття управлінських рішень є результатом фінансового аналізу, проте на сьогоднішній день в ринковій економіці, виникають питання, які постійно потребують додаткового дослідження, висвітлення нових завдань та потреб для функціонування підприємства. Таким чином, об'єктивна необхідність подальшого розвитку теоретичних і методико-прикладних основ і практична значущість прогнозування фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану, й обумовили актуальність і доцільність вибору даної теми дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є деталізація оцінки і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Дослідження сутності нинішніх проблем оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства виступає в ролі фінансової нестабільності підприємств, що допоможе виявити пріоритетні чинники впливу на формування умов для прийняття дієвих управлінських рішень щодо мінімізації фінансових ризиків підприємств та їх своєчасної адаптації до зовнішніх змін і тенденцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації економіки та постійно зростаючого рівня вимог до забезпечення конкурентоспроможності підприємства як у коротко- так і довгостроковому періодах особливе значення відіграє проблема формування ефективної системи інформаційного забезпечення прийняття менеджментом управлінських фінансових рішень. Базою прийняття таких рішень мають бути результати фінансового аналізу та прогнозування на майбутнє. Поряд з цим у новітній практиці управління корпоративними фінансами помітні тенденції до домінування методів фінансового аналізу, прогнозування та оцінки стану ефективної діяльності підприємства, спрямованих на дослідження об'єкта управління як цілісної системи взаємопов'язаних фінансових відносин.

Під прогнозуванням фінансового стану О.І. Цмоць розуміє передбачення обсягу та розміщення фінансових ресурсів підприємства на певний термін наперед шляхом вивчення динаміки розвитку підприємства як суб'єкта господарської діяльності на фоні реалій економічного життя суспільства і держави [1, с. 349].

Р.К. Шурпенкова в своєму дослідженні зазначила, що економічне прогнозування фінансового

стану – це процес розроблення науково обґрунтованого судження щодо перспектив розвитку певного економічного явища, що ґрунтується на наукових методах пізнання і використанні всієї сукупності методів, засобів і способів економічної діагностики. Воно, з одного боку, передуватиме плануванню, а з другого – є його складовою частиною, оскільки використовується на різних стадіях стратегічного управління, а саме на стадії аналізу середовища, визначення передумов для формування стратегій, їх реалізації [2, с. 33].

Розглядаючи питання, стосовно сутності прогнозування необхідно виокремити окремі категорії аналізу прогнозу (табл. 1).

Прогнозування ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах розвитку ринкових відносин необхідно для оцінки поточного фінансово-економічного стану, але майбутні його зміни з урахуванням залежать всіх різних факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Найважливішими функціями прогнозування в системі аналізу є [2, с. 33]:

- визначення можливих цілей і напрямів розвитку об'єкта прогнозування;
- оцінка соціальних, економічних, наукових, технічних та екологічних наслідків реалізації кожного з можливих варіантів розвитку об'єктів прогнозу;
- визначення змісту заходів щодо забезпечення реалізації можливостей і послаблення загроз кожного з можливих варіантів розвитку прогнозованих подій;
- оцінка необхідних витрат і ресурсів для впровадження розроблених заходів і наслідків щодо обмежень у системі «час – гроші».

Від прогнозування можна очікувати різні результати, адже воно може відбуватися на основі певних сценаріїв розвитку подій (табл. 2).

При цьому прогнозування переслідує мету створення інформаційної бази для вибору оптимального шляху розвитку в майбутньому. Воно не лише виявляє об'єктивні тенденції (як позитивні, так і негативні) процесу розвитку для визначення майбутнього стану, але й надає інформацію для розробки заходів щодо прийняття управлінських рішень для виникнення бажаних тенденцій [3].

І.З. Адамова, дослідивши сутність економічного прогнозування з позицій ймовірно-статистичного підходу, наголошує що воно полягає у зменшенні ступеня невизначеності майбутньо-

Таблиця 1

Характеристика прогнозування фінансового стану підприємства

№ з/п	Критерій	Прогноз
1	Задачі	передбачення перспектив зміни різних факторів, що впливають на діяльність підприємства
2	Функції	аналіз і оцінка тенденцій зміни процесів і явищ для виявлення альтернатив розвитку об'єкту на перспективу
3	Самостійність	більш незалежне поняття, ніж планування, але через останнє реалізується управлінський аспект прогнозування
4	Об'єкт	об'єктом може виступати будь-яке явище або процес
5	Альтернативність	може бути поліваріантним
6	Логіка	припущення (думка) про стан об'єкту в майбутньому може бути істинним або помилковим
7	Терміни	коригуються залежно від цілей прогнозування

Джерело: розроблено авторами за даними [3]

Характеристика сценаріїв розвитку подій при прогнозуванні

№ з/п	Назва сценарію	Характеристика сценарію
1	Оптимістичний сценарій	Передбачає виконання всіх умов прогнозування, закладених фінансовим менеджером.
2	Реалістичний сценарій	Передбачає виконання лише частини найбільш можливих для реалізації умов прогнозування, закладених фінансовим менеджером.
3	Песимістичний сценарій	Показує, що буде з підприємством, якщо існуючі тенденції не змінювати.

Джерело: розроблено авторами за даними [3]

го шляхом обмеження області можливих станів системи або об'єкта. Ефективність прогнозування фінансового стану підприємства значною мірою залежить від дотримання послідовності всіх його етапів (рис. 1).

Практичне забезпечення такої потреби здійснюється проведенням зведеного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання – комплексного фінансового аналізу та прогнозування. Функціонально-організаційна структура комплексного фінансового аналізу представлена на рис. 2.

Виступаючи формою організації фінансового аналізу, комплексний фінансовий аналіз частково використовує спільні принципи та методи, однак характеризується реалізацією суттєво іншої функціонально-організаційної структури моделі дослідження фінансів підприємства. Тому І. П. Ткаченко вважає, що доцільно зупинитися на вивченні структури моделі комплексного фінансового аналізу більш докладно. Системо-утворюючим елементом моделі комплексного фінансового аналізу є мета організації та проведення аналізу, від чіткості формулювання якої залежить як ефективність усієї моделі аналізу, так і достовірність результатів дослідження [5, с. 200].

Л.О. Волощук зазначає, що фінансовий аналіз – спосіб акумулювання, трансформації та використання зібраної інформації фінансового характеру, яка має на меті надання оцінки ретроспективному і перспективному фінансовому стану підприємства; розкриття ймовірних темпів розвитку господарства з позицій їх фінансового забезпечення; передбачення положення підприємства на ринку капіталу [6].

На рис. 3 визначенні основні сфери оцінки фінансового аналізу на підприємстві. Інформаційною базою для розрахунку даних показників

фінансового аналізу є дані річної фінансової звітності підприємства: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, дані статистичної звітності та інші оперативні дані підприємства [7].

Водночас, вважаємо, що найбільш пристосованим видом аналітичного процесу з розглянутих є комплексний аналіз (табл. 3).

Наведена в таблиці 1 інформація свідчить про складний, багатогранний процес виконання аналізу фінансового стану підприємства. Для його практичної реалізації потребується не тільки час, статистична інформація, але й методичні підходи до виконання аналізу, розроблення моделей та інтегрованих показників для виконання аналізу фінансового стану підприємства [8].

Важливість фінансового аналізу полягає в тому, що він є основою розроблення фінансової політики підприємства, засобом визначення недоліків у його функціонуванні та ухваленні управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства оскільки дає змогу:

- вишукувати резерви покращення фінансового стану підприємства;
- об'єктивно оцінювати раціональність використання усіх видів фінансових ресурсів;
- своєчасно вживати заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства;
- забезпечувати оптимальний виробничий та соціальний розвиток колективу за рахунок використання виявлених у результаті аналізу резервів;
- забезпечити розроблення плану фінансового оздоровлення підприємства [9].

Однією з основних складових комплексного фінансового дослідження є аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Залежно

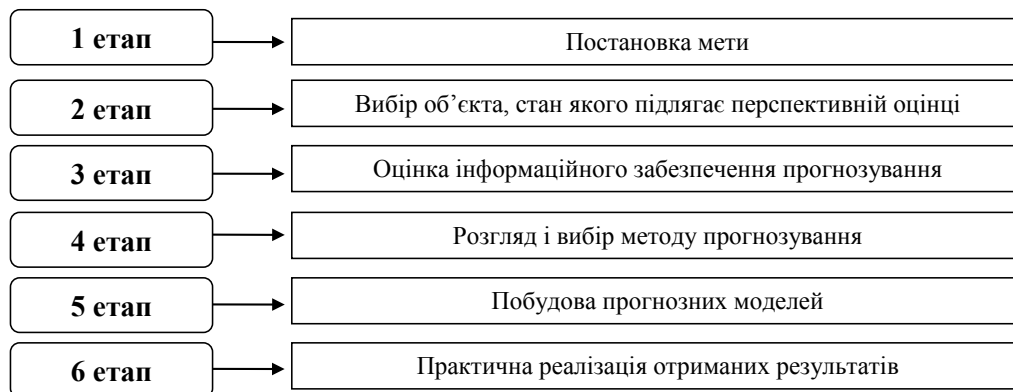

Рис. 1. Послідовність прогнозування фінансового стану підприємства

Джерело: розроблено авторами за даними [4]

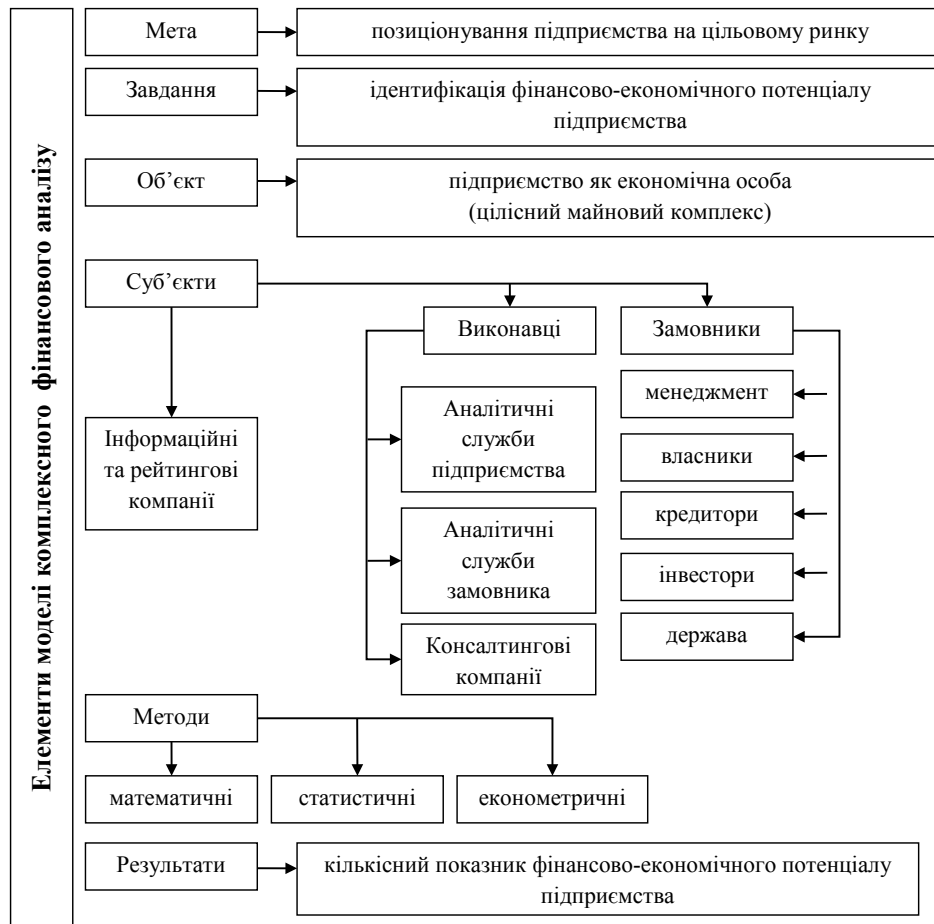

Рис. 2. Функціонально-організаційна структура комплексного фінансового аналізу

Джерело: розроблено авторами за даними [5]

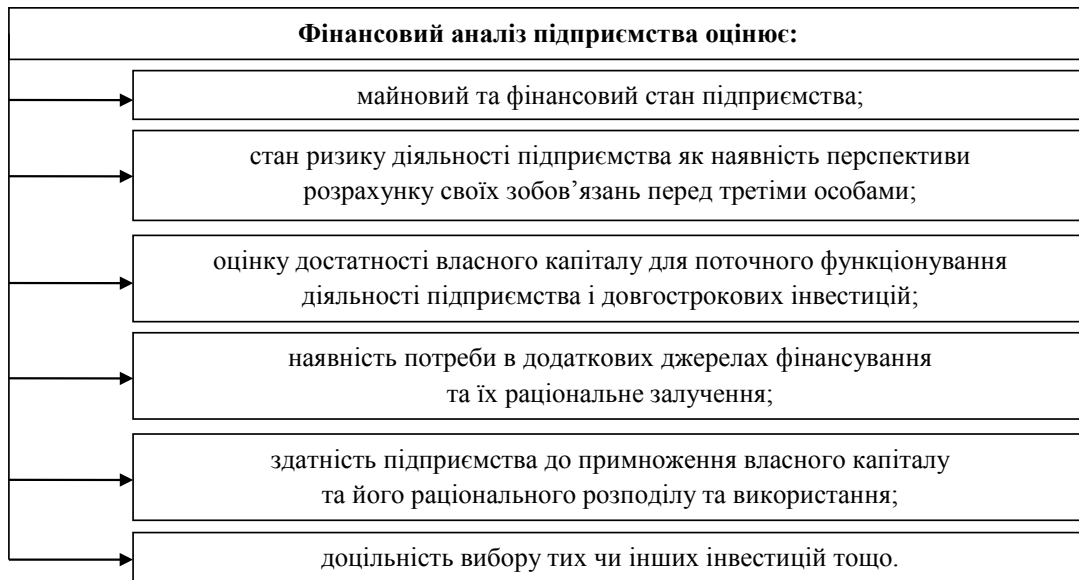

Рис. 3. Основні сфери оцінки фінансового аналізу діяльності підприємства

Джерело: розроблено авторами за даними [7]

від мети проведення та виділених кваліфікаційних ознак розрізняють декілька форм аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Основні з них подано у таблиці 4.

І.П. Ткаченко наголошує, що існує також декілька напрямів аналізу фінансових результатів

підприємства. Перелік основних напрямів наведений у таблиці 5.

У сучасних умовах постає питання щодо узагальнення результатів дослідження окремих фінансових аспектів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, а

Сутнісні особливості комплексного фінансового аналізу діяльності підприємства

№ з/п	Напрями аналізу:	Сутність
1	фінансових результатів діяльності	Аналіз рівня, динаміки і структури прибутку – основного показника, що характеризує результат діяльності підприємства; оцінювання факторів, що його визначають
2	потоків грошових коштів	Аналіз джерел та напрямів використання коштів. Аналіз достатності коштів для ведення поточної фінансової діяльності. Аналіз достатності коштів для ведення інвестиційної діяльності
3	фінансового стану	Загальний аналіз фінансового стану, зокрема аналіз: – фінансової стійкості; – ліквідності та платоспроможності; – ділової активності; – оборотності запасів, кредиторської та дебіторської заборгованості – аналіз рентабельності
4	ефективності діяльності	Динаміка показників прибутку, рентабельності та ділової активності
5	ефективності інвестиційних проєктів	Оцінювання ефективності реалізації інвестиційних проєктів підприємства
6	визначення сутності та завдань комплексного фінансового аналізу;	формулювання сутності й завдань
7	визначення інформаційної бази комплексного аналізу та системи вимог до неї;	створення інформаційної системи для комплексного аналізу
8	визначення особливостей побудови моделі оброблення вхідної інформації відповідно до специфіки об'єкта дослідження;	розроблення моделі оброблення інформації для виконання комплексного фінансового аналізу
9	визначення цільового елемента комплексного фінансового аналізу – інтегрованого показника оцінювання фінансового стану підприємства;	розроблення інтегрованого показника комплексного фінансового аналізу фінансового стану підприємства
10	визначення комерційної надійності підприємства об'єкта дослідження;	розрахунок показників комерційної надійності підприємства
11	визначення ймовірності банкрутства підприємства;	обґрунтування ймовірності банкрутства підприємства
12	визначення майбутніх трендів фінансово-господарської діяльності підприємства на основі інтерпретації результатів комплексного фінансового аналізу	прогнозування тенденцій розвитку фінансового стану підприємства

Джерело: розроблено авторами за даними [8]

Основні форми аналізу фінансових результатів підприємства

№ з/п	Ознаки	Форми аналізу
1	За об'єктами дослідження	♦ аналіз формування прибутку; ♦ аналіз розподілу і використання прибутку
2	За суб'єктами дослідження	♦ зовнішній аналіз; ♦ внутрішній аналіз
3	За ступенем деталізації	♦ аналіз прибутку по підприємству; ♦ аналіз прибутку за центрами відповідальності; ♦ аналіз прибутку окремої операції
4	За обсягом дослідження	♦ повний аналіз прибутку; ♦ тематичний аналіз прибутку;
5	За періодами проведення	♦ попередній аналіз прибутку; ♦ оперативний аналіз прибутку; ♦ ретроспективний аналіз прибутку; ♦ прогнозний аналіз прибутку

Джерело: розроблено авторами за даними [5]

також дотримання всіма учасниками комплексного фінансового аналізу певної процедури його проведення.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства дозволяє дати оцінку темпів зростання прибутку як в цілому по підприємству за певний період, так і за кожною його складовою; вивчити вплив суб'єктивних і об'єктивних фак-

торів на зміну прибутку та визначити рівень їх впливу; виявити резерви збільшення прибутку. Оцінка фінансових результатів починається з аналізу динаміки й структури доходів і витрат, що дає можливість одержати найбільш загальне подання про фактори, що зробили вплив на їхню формування. Далі необхідно проаналізувати динаміку показників прибутку підприємства. Ана-

Основні напрямки аналізу фінансових результатів підприємства

№ з/п	Напрямок аналізу	Види аналізу
1	Горизонтальний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> ◆ порівняння показників прибутку звітного періоду з показниками попереднього періоду; ◆ порівняння показників прибутку звітного періоду з показниками аналогічного періоду минулого року; ◆ порівняння показників прибутку за ряд попередніх періодів
2	Вертикальний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> ◆ структурний аналіз прибутку за видами діяльності; ◆ структурний аналіз прибутку за видами продукції; ◆ структурний аналіз доходів за видами діяльності; ◆ структурний аналіз витрат за видами діяльності; ◆ структурний аналіз використання прибутку
3	Порівняльний аналіз	<ul style="list-style-type: none"> ◆ порівняльний аналіз показників прибутку підприємства з середньогалузевими значеннями; ◆ порівняльний аналіз показників прибутку підприємства з контрагентами; ◆ порівняльний аналіз показників прибутку окремих центрів відповідальності; ◆ порівняльний аналіз показників прибутку підприємства із запланованим

Джерело: розроблено авторами за даними [5]

ліз проводиться методом порівняння фактичних даних за звітний період зі звітними даними за попередній період.

Таким чином, можна навести низку рекомендацій щодо процесу прогнозування фінансових результатів діяльності на підприємстві [2, с. 35]:

– щоб якісно оцінити тенденції майбутнього періоду, потрібен великий масив інформації про результати діяльності підприємства в минулому. Це дасть можливість підвищити точність прогнозу;

– прогнозування результатів діяльності підприємства обов'язково має здійснюватися з подальшим проведенням перспективної фінансової діагностики, адже прогноз не має зводитися тільки до розрахунку орієнтирів, що мають кількісне вираження. Під ним також потрібно розуміти метод пошуку оптимальних стратегічних дій для підприємства;

– для зменшення величини похибки прогнозування слід урахувувати ймовірні зміни в зовнішньому середовищі підприємства та інші чинники, які впливають на його діяльність і не можуть

бути ним усунені чи послаблені (наприклад, темпи інфляції, зміни в податковому і митному законодавстві, активні дії конкурентів тощо);

– при прогнозуванні доцільно використовувати метод сценаріїв і розглядати не лише найбільш імовірне значення певного показника, а й те значення, що матиме місце за крайнього несприятливого і крайнього сприятливого стані в середовищі.

Висновки з даного дослідження і перспективи. Отже, можна виділити, що критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства виступають основним інструментарієм і гарантією стійкого функціонування підприємства. Фінансова стійкість залежить від правильно розподілених коштів та економічно-врегульованого використання фінансів у процесі господарської діяльності. В той же час прогнозування виступає основною розроблених прогнозів на майбутнє щодо економіки підприємства у цілому та його окремих структурних підрозділів.

Список літератури:

1. Цмоць О.І. Прогнозування фінансового стану підприємства за допомогою штучних нейронних мереж. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.9. С. 347–352.
2. Шурпенкова Р.К. Прогнозування фінансового стану та розміщення фінансових ресурсів суб'єкта господарської діяльності. *Вісник Університету банківської справи*. 2015. № 1. С. 31–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2015_1_7 (дата звернення: 15.09.2019).
3. Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/42.pdf (дата звернення: 17.09.2019).
4. Адамова І.З., Романчук А.Л. Прогнозування фінансового стану підприємства: теоретичні та методичні аспекти. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2012_2_58 (дата звернення: 19.09.2019).
5. Ткаченко І.П. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз». *Редакційно-видавнична секція науково-методичної ради ДДТУ*. 2019. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf> (дата звернення: 30.09.2019).
6. Волошук Л.О., Юдин М.А. Финансовый анализ : учебное пособие / под ред. С.В. Филипповой. Киев : Кафедра, 2012. 320 с. (дата звернення: 15.09.2019).
7. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Финансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 18. С. 234–238. URL: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/45.pdf> (дата звернення: 18.09.2019).
8. Косарева І.П., Хохлов М.П. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 19. С. 101–107. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/20.pdf (дата звернення: 16.09.2019).
9. Денисенко М., Зазимко О. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. *Агросвіт*. 2015. № 10. С. 52–58. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=1890&i=8> (дата звернення: 27.09.2019).
10. Стришенець О. Аналітичний огляд фінансової стійкості підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 3. С. 58–65. URL: <https://echas.eenu.edu.ua/index.php/echas/article/view/367/313> (дата звернення: 15.09.2019).

11. Томчук О.Ф. Оцінка фінансової стійкості важлива характеристика фінансового стану підприємства. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси*. 2015. № 12(2). С. 240–250. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2015_12\(2\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esnof_2015_12(2)_31) (дата звернення: 15.09.2019).

References:

1. Czmocz, O.I. (2011). Prognozuvannya finansovogo stanu pidpryyemstva za dopomogoyu shtuchnyx nejronnyx merez [Predicting the financial state of an enterprise using artificial neural networks]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*, no. 21.9, pp. 347–352. (in Ukrainian)
2. Shurpenkova, R.K. (2015). Prognozuvannya finansovogo stanu ta rozmishhennya finansovykh resursiv sub'yekta gospodarskoyi diyalnosti [Forecasting the financial position and allocation of financial resources of an entity]. *Bulletin of the University of Banking*, vol. 1, no 1, pp. 31–36.
3. Yunaczkyj, M.O. (2018). Oglyad suchasnyx metodiv prognozuvannya finansovogo stanu pidpryyemstva [An overview of modern methods of forecasting the financial state of the enterprise]. *Anefficient economy*, vol. 4, p. 42.
4. Adamova, I.Z., & Romanchuk, A.L. (2012). Prognozuvannya finansovogo stanu pidpryyemstva: teoretychni ta metodychni aspekty [Predicting the financial state of an enterprise: theoretical and methodological aspects]. *Bulletin of Chernivtsi Trade and Economic Institute. Economic sciences*, vol. 2, p. 58.
5. Tkachenko, I.P. (2019). Konspektlekcij z dyscypliny «finansovyj analiz» [Summaries of lectures on the discipline "financial analysis"]. *Redaktsiino-vydavnycha sektsiia nauково-metodychnoi rady DDTU*. (in Ukrainian)
6. Voloshhuk, L.O., & Yudyn, M.A. (2012). Fynansovyj analiz [Financial analysis]. Kiev. (in Ukrainian)
7. Kovtunencko, Yu.V., & Oleksijchuk, A.H. (2017). Finansovyj analiz diial'nosti pidpryyemstva v umovakh ekonomichnoi nestabil'nosti [Financial analysis of the enterprise in the conditions of economic and instability]. *Global and national problems of economy*, vol. 18, no. 236, pp. 234–238.
8. Kosarieva, I.P., & Khokhlov, M.P. (2018). Doslidzhennia teoretychnykh osnov finansovoho stanu pidpryyemstva [Research of theoretical bases of the financial state of the enterprise]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpryyemstvamy*, vol. 19, pp. 101–107.
9. Denysenko, M., & Zazymko, O. (2015). Osnovni aspekty otsinky finansovoho stanu pidpryyemstv [The main aspects of assessing the financial condition of enterprises]. *Ahrosvit*, vol. 10, pp. 52–58.
10. Strishenets', O. (2018). Analitychnyj ohliad finansovoi stijkosti pidpryyemstva [Analytical review of financial stability of the enterprise]. *Ekonomichnyj chasopys Skhidnoievropejs'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 3, pp. 58–65.
11. Tomchuk, O.F. (2015). Otsinka finansovoi stijkosti – vazhlyva kharakterystyka finansovoho stanu pidpryyemstva [Assessment of financial stability – an important characteristic of the financial condition of the enterprise]. *Economic sciences. Series : Accounting and Finance*, vol. 12, no. 2, pp. 240–250.